
Crux gemmata

Autor:

Data de publicació: 11-10-2010

La creu celta combina una creu amb un anell que rodeja la intersecció. És un símbol molt estès en el cristianisme cèltic, tot i que podria tenir orígens precristians.

S'ha utilitzat per a representar les quatre direccions, els quatre elements, la terra, els quatre vents, etc. És el lloc on es creuen els camins (dels vius i els morts, per exemple). Se l'utilitza també com a representació del nombre cinc agafant el punt del mig

[Salta a la navegació](#)[Etheostoma](#)

Detall d'un mosaic, basílica de Sant'Apollinare in classe, Ravenna (549).

Una Crux gemmata (enllatí , creu jueva) és una forma de creu típica de l'art paleocristià i de l'època medieval, on la creu, o almenys la seva cara frontal, està decorada principalment amb joies. En una creu real, en lloc d'una imatge pintada d'un, la part inversa sovint ha gravat imatges de la Crucifixió de Jesús o altres temes. [1]

Exemples en el treball de metalls són la creu de Justin II (segle 6, als Museus Vaticans), la "creu arrugat" al tresor de Staffordshire (segle 8), la creu de Lothair (segle 10 , Aachen Cathedral Treasury), la creu Ibèrica dels Àngels i la Creu de la victòria, i la creu de Cong (1120s)

Contingut

Història de l'ús[modifica | Edita la font]

A finals dels temps antics i medievals, molts objectes de gran transcendència, com els reliquiari, van ser esquitxat de joies en un estil que en els últims segles s'ha restringit a corones i d'altres insígnies de la coronació i petites peces de joieria. En el cas de la creu, aquest embelliment decoratiu era especialment comú, i la creu jueva és un tipus específic que estava representat en pintura, mosaic, Ivori tallat i altres mitjans de comunicació. La creu molt sovint té extrems als braços, però les proporcions de l'eix vertical a l'horitzontal depenen completament de les necessitats de la composició, i varia enormement. Pendília, o joies penjants o ornaments, pot penjar dels braços, especialment les lletres d' alfa i Omega en forma d'or. El motiu es veu per primera vegada en un fragment de sarcòfag de finals del 4t segle; els extrems dels braços són presents des dels primers exemples. [2]

La part frontal de la creu de Lothair (ca. 1000 DC)

En representacions de la creu, com la del mosaic de Santa Pudenziana, Roma (384 – 9), la creu jueva es troba en un turó o monticle amb un teló de fons d'una vista panoràmica que representa Jerusalem, amb la creu mateixa que representa la Nova Jerusalem o la "ciutat celestial". [3] la creu jueva també va servir com a símbol de la versió cristiana de l'arbre de la vida, especialment quan els braços es mostren posant brots de les seves cantonades. La creu arrugat del tresor de Staffordshire té fulles de Parra que mostren a les cantonades i representa a Jesús la vinya. De vegades es mostra en un monticle que representa el paradís, amb quatre rius que la baixen (els quatre rius van ser entesos com a representants dels quatre evangelis); [4] una base esglaonada representa el Pujol en encreuaments reals o representacions més confinades. L'enllaç de la creu en general amb l'arbre de la vida apareix freqüentment en els himnes de Venantius Fortunatus. [5] Sharp (2016) ha mostrat l'entrellaçat a la part davantera de la Creu de Staffordshire, es correspon amb el riu o arbre de la vida descrit en Apocalipsi 22. 1-2.

L'ús de les grans creus que l'usen de les Creus processionals i militars prové de la victòria de Constantí sobre el seu rival Maxentius a la batalla del pont milvià fora de Roma el 312 DC. La visió de Constantí va portar a la seva tenir una gran creu d'or amb tatxes processional i l'adopció de la creu com a estàndard pels exèrcits cristians.

Durant gran part de l'època es registra una gran creu jueva que decorava el presumpt jaciment de la Crucifixió, al voltant de la qual s'havia construït l'església del Sant Sepulcre. Va ser presentat per l'emperador oriental TEODOSI II (va regnar 408 – 450). [6] l'emperadriu Helena, mare de Constantí a començaments del segle 4t presumptament va descobrir part de la veritable creu, en un moment en què l'interès per la creu era cada vegada més gran, en part a causa del seu ús com a estàndard per l'exèrcit romà sota Constantí el seu fill.

La paradoxa per la qual l'instrument d'execució es representa el vehicle del triomf de Crist en la resurrecció queda fins al dia d'avui un tema central en la devoció cristiana, i la creu jueva va ser una de les seves primeres manifestacions visuals. [7]

Encara que és evident que la creu es va associar amb cristians des d'un període molt primerenc, i el signe de la creu va ser fet pels cristians, rarament es veu en el primer art cristià, com el de les catacumbes de Roma, on només hi ha unes 20 Creus, encara que l'àncora, que apareix més comunament, era un símbol de creu disfressada. [8] hi va haver resistència a les representacions de la creu amb el cos de Crist en ell, una pràctica que no va començar fins al segle 5, cada vegada més comú en el 6è. [9]

Una de les primeres representacions d'una escena de Crucifixió bastant estranya Mostra les tres creus dels comptes de l'Evangelí, amb els dos lladres penjats en el seu lloc, però amb Crist de peu al peu de la seva. Les ferotges disputes Christològiques del període van tenir simpaties monòsites, que van rebutjar la naturalesa humana de Crist, i van oposar-se a la representació del seu cos a la creu, i això va influir en l'ús de la creu buida, especialment en àrees controlades per bizantins com Ravenna, on alguns dels emperadors tenien simpatia. Van ser els nestorians, una altra força herètica de la persuasió oposada, que va ajudar a popularitzar les imatges de Crist a la creu. [10]

En les anomenades imatges "místiques", com el mosaic de l'absis a la basílica de Sant'Apollinare in classe, Ravenna (549), la creu jueva s'erigeix específicament com a símbol de Crist. [11] un poema de St Paulinus de Nola permet reconstruir un absis de mosaic que tenia (com a bisbe) encarregat a la basílica de Sant Feliu de Nola a Cimitile a principis del segle 5. [12] tot el Trinity va ser mostrat, representat per una mà de Déu per Déu el pare en la part superior, per sobre d'un grans de Crux gemmata amb estrelles en un marc circular, de manera molt similar a Sant'Apollinare in classe, i per sota d'això un Colom per l'Esperit Sant. A la part inferior de la semi-cúpula eren dotze bens, sis a cada costat, amb un xai d'Halar de Déu en un turó aixecat al centre, mirant. La part inferior del mosaic a Santa Pudenziana a Roma, originalment també tenia un nivell inferior amb això. [13]

Un Sòlid bizantí daurat del Marcià, 450 – 457.

La Crux gemmata es veu comunament en les monedes, sovint en lloc d'una figura de la victòria, especialment en l'Imperi oriental. [14] una altra moneda comuna bizantina Mostra una creu amb una base esglaonada, que s'hauria d'entendre com un gemmata de Crux tot i que l'escala normalment no permet cap indicació de gemmes.

Contràriament a l'afirmació de Dan Brown en el codi da Vinci,[15] no és especialment típic per a una creu que té tretze gemmes, encara que quan un fa, probablement simbolitza a Jesucrist i als seus Dotze Apòstols. El mosaic absis de la basílica de Sant Pau fora de les muralles (c. 1220) té un exemple amb tretze joies, però exemples del primer mil·lenni generalment tenen més. No és habitual utilitzar el terme "Crux gemmata" per a les Creus de períodes més recents, especialment per a petites creus que es troben sota la categoria de joieria.

Santa Pudenziana, Roma, l' absis mosaic, 384-9

Una Crux gemmata d'un manuscrit il·luminat insular

Absis semi-cúpula en mosaic, basílica de Sant'Apollinare in classe, Ravenna (549)[16]

Exaltació de la creu del très riches Heures du Duc de Berry, c. 1410

Creu de la victòria

Creu de Peñalba

Creu de los Ángeles

- ^ Com a la Creu de Lothair. La Creu de Justin II de plata té figures de repoussé al revers.
- ^ Hellemo, 100-101. El sarcòfag del Laterà número 106 és l'obra més primerenca.
- ^ Syndicus, 104 i 139 – 140
- ^ Syndicus, 104; Vegeu Hellemo 93, nota per a un exemple del simbolisme dels quatre rius.
- ^ Wernher, 37
- ^ Friesen, 10; Wernher, 36 té més detalls
- ^ Friesen, 10
- ^ Syndicus, 103 – 104
- ^ Syndicus, 106 – 108
- ^ Syndicus, 108 i 145-6
- ^ Vegi Syndicus, 139-140 i Schiller, I, 148 per a interpretacions una mica diferents en detall
- ^ Gran part de la basílica sobreviu, però no la decoració.
- ^ Syndicus, 138-9, amb el dibuix reconstruint l'absis de la Nola. Per molt més detall, vegeu Hellemo, 90ff
- ^ Vegeu Hellemo, 98-101 per a la interacció entre la imatgeria Imperial de la victòria i les imatges més primerenques de la creu
- ^ Capítol 4.
- ^ Vegi Syndicus, 139-140 i Schiller, I, 148 per a interpretacions una mica diferents en detall

Enllaços externs [modifica | Edita la font]

Friesen, Ilse E., el crucifix femení: imatges de Sant Wilgefortis des de l'edat mitjana, Wilfrid Laurier University Press, 2001, ISBN 0-88920-365-2, Google Llibres

La situació del hellemo, Geir. Adventus domini: pensament escatològic en absis i catequesos del segle 4t, Brill, 1989, ISBN 90-04-08836-9, ISBN 978-90-04-08836-8 Google Llibres

Schiller, Gertrud, iconografia de l'art cristià, vol. I, 1971 (anglès trans from alemany), Lund Humphries, Londres, ISBN 0-85331-270-2

Schiller, Gertrud, iconografia de l'art cristià, vol. II, 1972 (anglès trans from alemany), Lund Humphries, Londres, ISBN 0-85331-324-5

Eduard Syndicus; L' art cristià primerenc, cremades & Oates, londres, 1962

Wernher, Martin, el Medalet de Liudhard, a Anglaterra anglosaxona, volum 20, EDS. Michael Lapidge, Malcolm Godden, Simon Keynes, Cambridge University Press, 1992, ISBN 978-0-521-41380-0, Google Llibres

Sharp, Robert (2016). The Hoard i la seva història: els secrets de Staffordshire van revelar. Brewin Books, ISBN 978-1858585475.

Enllaços externs[modifica | Edita la font]

A Wikimedia Commons hi ha contingut multimèdia relatiu a: Crux gemmata